NOV 27 1925

A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over CANADA And Abroad

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

פאליטיש אונאפהענגיג נאציאנאל.

א צייטונג וועלכע גיט ערייהיים פון אויסדרוק צו אלע שיכטען.

N. Y. Public Library 476 Fifth Ave.

VOLUME XII No. 4634 TORONTO TUESDAY NOVEMBER 24, 1925 יום ג׳ ז׳ כסלו, פרשה ויצא, תרפ״ו. טאראנטא, דינסטאג דער 24־טער נאָוועמבער, 1925. PRICE THREE CENTS

פרידענס פארהאנדלונגען צווישען פראנצויזען און דרוזען

פארטרעטער פון די דרוזען אין זשענעווא ווערט געדרופען נאָך פאריז פון׳סנייעם הייקאָמישאנער. — פאלעסטינא איז אויסער וועלכערעס איז געפאהר, פארזיכערט קאלאָניאלער אפיס אין ענגלישען פארלאמענט.

ירושלים, נאָוועמבער, 23, (איטא). די דרוזען האבען אפגעשטעלט זייער אקטיוויטעט אינ׳ם נעגעד פון סיראָן און האבען קאנצענטרירט אן ארמיי פון איבער פינף טויזענט אינ׳ם נעגעד פון האשבעי וואו עס ווערט ערוואַרטעט אן ענטשיידענדע שלאַכט.

די דרוזען האבען פארנומען דעם דאָרף ראשיא, די דרוזען האבען דאָ׳ט געהאט טויזענט סאָלדאטען נעגען די 400 פראנצויזען וועלכע האבען זיך דאָרט טען געפונען. אינטערעסאנט איז אז די באפעלקערונג פון יענעם נעגענד האָט זיך צוטיילט אין צוויי לאגערען, די אראבער העלפען די דרוזען און די קריסטליכע באפעלקערונג העלפט די פראנצויזען. זעכציג פראנצויזען זענען פאר׳סמ׳ט געווארען פון די איינוואוינער שנעלער פרייערען מעגליך די אראבער עקזעקוטיוט אין ירושלים האָט ערהאלטען א טעלעגראַמע פון עמיר ריזע׳ם הויז און וועלכע האָט עס אויפגעשטעלט ווערען.

קיין געפאהר פאר פאלעסטינא

פון לאנדאָן ווערט באריכטעט, אז „ער־קאלאָניאלער סעקרעטאר, אמערי האָט היינט אין דער האוז אויף קאמאנס פארזיכערט קענווארטען, אז דער פריערען אין פאלעסטינא איז ניט געשטערט צו־ליעב די אונרוהען אין סיריען און אז די ענגלישע פאלאַטען נעהמען ניט קיין אנטייל אין די שלאַכטען ארום די פאלעסטינער גרענעצען.

דאָס זעלבע האָט פארזיכערט דער ענגלישער הייקאָמישאנער, לארד פלומער, קאלאָנעל קיש׳ן, אז פאלעסטינא איז אין קיין געפאהר.

מערקווירדיגע אפעראציע צווישען טויט און לעבען

לענינגראד, נאָוועמבער, 23. פראָפעסאר אפעל האָט היינט אנאנסירט פאר א קאָמיסיע פון דאָקטוירים, אז ער האָט ע־פאָלגרייך ארויסגעשטעלט א ביין פון א טויטען קערפער אינ׳ם קערפער פון א פרוי, וועלכע האָט געליטען פון שווינדזוכט אין די קניה און זי איז געזונט געווארען.

א קורצע צייט נאָך דער אפעראציע איז די פרוי געווען פאלשטענדיג געזונט.

סאנדידאטען פאר דער באארד אף סאנטראל

מיר האלטען שוין נאָכ׳ן נאהענט צו די מוניציפאלע וואהלען, וועלכע דאָרפען פארקומען דעם 1־טען יאנואר אז ווי עס זעהט אויס וועלען זיין א גרויסע צאָהל סאנדידאטען פאר די פארשידענע מוניציפאלע עמטער.

וו. ס. מעקברייז, דער יעצטיגער פארזיצענדער פון דער באארד אף ערייז פיישאן, האָט אנאנסירט, אז ער וועט זיין א סאנדידאט פאר דער באארד אף סאנטראל.

אלדערמאן מייזשער בערטעוועס, וועלכער איז יעצט אלדערמאן פון וואָרד 2 וועט אויך זיין א סאנדידאט פאר דער באארד אף סאנטראל.

ענדע פונ׳ם שטייגער פראצעס ארום דעם 6־טען דעצעמבער

שטייגער׳ס אנקלאגער וויל שוין מאכען א סוף פונ׳ם פראָצעס און ער פארזיכערט אז דער אורטייל וועט ארויסגעטראָגען ווערען ניט שפעטער ווי דעם 6־טען דעצעמבער. — דר. רייכ׳ס דינסט מיידעל באפרייט אונטער ערבות.

לעמבערג, נאָוועמבער, 23, (איטא). דער שטייגער פראָצעס, אדער בעסער געזאָגט, דער שטייגער בלבול, וועלכער האָט אויפגערודערט די גאנצע צייטונגסוועלט, דערגעהענטערט זיך צום סוף, א סוף וועלכען עס איז שווער פאָראויס צו זאָגען.

אלע מעגליכע ערות זענען שוין אויסגעהערט געווארען, און די ערות וועלכע די פארטיידיגונג האָט נאָך געוואָלט רופען האָט דאָס נעריכט צוריק געוויזען, אזוי אז עס איז שוין קיין זאַך ניט פארבליבען אויסער איבערצוגעבען עס אין די הענט פון די געשוואורענע, זיי זאָלען ארויסברייגען אן אורטייל.

דער פראָקוראר האָט היינט ערקלערט, אז ער וועט טאָן אלעס מעגליכע כדי וואָס שנעלער דעם פראָצעס צו ענדיגען, און ווי ער האָט צוגעגעבען, ער וואַרטעט ער אז דער אורטייל זאָל ארויסגעבראכט ווערען ניט שפעטער ווי דעם 6־טען דעצעמבער.

מאריא קאלאנסקע באפרייט

מאריא קאלאנסקע, די דיענסטמיידעל, וועלכע איז געווען אין דר. רייכ׳ס הויז און וועלכע איז ארעסטירט געווארען פאר פאלש שווערן, אין היינט פונ׳ם נעריכט ארויסגעלאזען געווארען אונטער פינף טויזענט דאָלאַרס ערבות.

מאריא קאלאנסקע איז ארעסטירט געווארען נאָכדעם ווי אן עדות האָט געזאָגט, אז זי האָט איהם דערצעהלט, אז די אדוואָקאטען פון דער פארטיידיגונג האָבען געהאט א פאראזאמלונג אין דר. רייכ׳ס הויז, וואו זיי האָבען צוגעגעבען ריכטיג האָט עס ניט עלעוועט.

היסטאָרישע דאקומענטען געפונען צווישען די פאפירען פון מינסקער ועד הקהל

באסקווע, נאָוועמבער, 23, (איטא). זעהר וויכטיגע היסטאָרישע דאקומענטען זענען געפונען געווארען צווישען די פאפירען פונ׳ם מינסקער ועד הקהל.

אין די דאקומענטען ווערט געגעבען אן איבערבליק איבער דעם עקאָנאָמישען און קולטורעלען לעבען פון די אידן אין ווייסרוסלאנד אין אנפאנג פונ׳ם 19־טען „צייטשריפט״.

אידישער פארלאמענט מיטגליעד געלויבט פאר זיין מוטיגער שטעלונג

לאנדאָן, נאָוועמבער, 23, (איטא). די רושואיש באארד אף דעפיוטיס האָט היינט געהאט א פאראזאמלונג אונטער׳ן פארזיץ פון לארד ראטשילד. דער הארד האָט ערקלערט, אז ער קען ניט אנגעהענען דעם אמט פון פארזיצער פאר שטענדיג און די וואהלען זענען אפגעלייגט געווארען ביז דער קומענדער פאראזאמלונג.

די באארד אף דעפיוטיס האָט אנגענומען א רעזאָלוציע צו גראטולירען דעם אידישען פארלאמענט מיטגליעד פאר זיין בראוואער שטעלונג אין פארלאמענט געגען דעם ענגלישען אינערן מיניסטער דושאנסאָן היקס אין דער פראגע פון אויסלענדער און ווי זיי ווערען באהאנדעלט.

א גרויסע אויאציע איז פאר ביינ׳ן נעמאכט געווארען ווען ער האָט זיך געשטעלט רוידען. ער האָט ערקלערט, אז ער האָט ניט טעהר געטאָן ווי זיין פליכט, און ער וועט קעמפען אז די אידען זאָלען באקומען א יושרדיגע באהאנדלונג. ער האָט אויך אויפגעפאדערט די דעפוטאטען זיי זאָלען איהם העלפען צו באקומען די גוטיגע אינפארמאציע צו ענטפערען אויף היקס טענות.

איד אין פוילישען קאבינעט

לעמבערג, נאָוועמבער, 23, (איטא). דער „קוריער לוואוסקי״, דער לעמבערגער קוריער מעלדעט, אז דער אידישער סענאטאָר שערעשאווסקי וועט מעגליך באשטימט ווערען אלס פוילישער פינאנץ מיניסטער אינ׳ם נייעם פוילישען קאבינעט.

וועלען פראטעסטירען

פראג, נאָוועמבער, 23, (איטא). דר. זיגנער, דער פרעזידענט פון אידישען נאציאנאלען קאָנסול אין טשעכאָסלאָוואקיען, האָט רעזיגנירט פון זיין אמט, ווייל די יעצטיגע רעגירונג האָט איינגאנץ געטראָטען מיט די פיס זיין לאיאלע שטעלונג צום לאנד.

א ספעציעלע פארזאמלונג פונ׳ם נאציאנאלען קאָנסול וועזאמען מיט דער אידישער פארטיי איז געווען געווארען אויף דעם 6־טען דעצעמבער צו פראטעסטירען געגען דער האנדלונג פון דער רייכ׳ס דומא אין אנטייל פונ׳ם 19־טען „צייטשריפט״.

א ווערטזולער קופאן

אין מארגענדיגען „זשורנאל״ וועט ערשיינען א קופאן וואס וועלט האבען פאר אייך א גערעט. לעזט מארגען די איינצעלהייטען וועגען דעם.

מיר זענען ניט קיין אונגארישע אידען, נאר אידען־אונגארן׳

בודאפעסט, נאָוועמבער, 23, (איטא). דער 125 יאָהריגער יובילעאום פון דער בודאפעסטער אידישער קהלה איז דאָ היינט געפייערט געווארען. צווישען די פארשידענע געסט זענען געווען קלעבערג, דער פרעזיצענדער פון דער אונגארישער וויסענשאפטליכער אקאדעמיע, בראון וולאסיי און דער מאיאר ריפקא.

דער הויפט רעדנער איז געווען דער אידישער דעפוטאט וואזאני. ער האָט הויפטזעכליך אנגעוויזען אויף דער עמאנציפאציע פון די אונגארישע אידען הויפטזעכליך צייט 1848, ווען 20 טויזענט אידען האבען אנטייל גענומען אינ׳ם קאמף פאר פרייהייט אין אונגארן. „מיר זענען ניט קיין אונגארישע אידען, האָט דער רעדנער צווישען אנדערש געזאָגט, נאר אידען־אונגארן. מיר זענען געגען דעם נומערוס קלאָזוס, אָבער מיר ווילען ניט אז אימיצער פון אויסערהאלב אונגארן זאָל זיך אריינמישען אין אונזערע ענינים ווייל מיר גלויבען אינ׳ם נייסט פון אונגארן און וועלען עס אליין געווינען.

אלע רעגיערונגס אינסטיטוציעס אין בערדיטשעוו זאלען געפיהרט ווערען אין אידיש

מאָסקווע, נאָוועמבער, 23, (איטא). דער „וויק״, צענטראלער קאָמיטעט פון נאציאָנאלע מינאָריטעטען האָט באשלאסען אז אלע רעגיערונגס אינסטיטוציעס אין בערדיטשעוו זאָלען געפיהרט ווערען אין דער אידישער שפראך.

די שטאָדטישע אינסטיטוציעס, די פאָליציי און אלע אנדערע אפטיילונגען מוזען זיך באנוצען מיט דער אידישער שפראך ווען דאָס ווערט געפאָדערט.

געזעצליכע דאקומענטען אין אידיש נעהמענדיג אין אָנבאטראכט די וואכסענדע באפעלקערונג פון אידישע קאָלאָניסטען אין אוקראינא, האָט דער „נארקאמעטס״ אין אוקראינא באשלאסען איבערצוזעצען אלע געזעצליכע דאקומענטען אין אידיש. די דאקומענטען זענען פון היסטאָרישען ווערט.

מיר זענען ניט קיין אונגארישע אידען, נאר אידען־אונגארן׳

בודאפעסט, נאָוועמבער, 23, (איטא). דער 125 יאָהריגער יובילעאום פון דער בודאפעסטער אידישער קהלה איז דאָ היינט געפייערט געווארען. צווישען די פארשידענע געסט זענען געווען קלעבערג, דער פרעזיצענדער פון דער אונגארישער וויסענשאפטליכער אקאדעמיע, בראון וולאסיי און דער מאיאר ריפקא.

דער הויפט רעדנער איז געווען דער אידישער דעפוטאט וואזאני. ער האָט הויפטזעכליך אנגעוויזען אויף דער עמאנציפאציע פון די אונגארישע אידען הויפטזעכליך צייט 1848, ווען 20 טויזענט אידען האבען אנטייל גענומען אינ׳ם קאמף פאר פרייהייט אין אונגארן. „מיר זענען ניט קיין אונגארישע אידען,

האבען איהם אוועקגעלייגט סיינט קעטהרינס, אנט., נאָוועמ. 23.

מארשידזש פארעליאנק איז היינט ערענסט פארוואונדעט געווארען פון א עלעקטרישען טראמוואי, און עס איז צווייפעלהאפט אויב ער וועט בלייבען לעבען.

אן אונטערזוכונג האָט באוויזען, אז רויבער האבען איהם מערדערליך געשלאגען און האבען איהם אין א באוואוסטלאזען צושטאנד איבערגעלאזען אויף די רעלסען פונ׳ם טראמוואי.

וועט רעזיגנירען

וואשינגטאָן, נאָוועמבער, 23. אין היגע רעגיערונגס קרייזען איז מען כמעט זיכער אז „סעקרעטערי אף די טרעזשורי״ (פינאנץ מיניסטער) מעלאָן וועט רעזיגנירען פון זיין אמט איז די קומענדע עטליכע חדשים און אז זיין שטעל־פארטרעטער וועט זיין דוויט מאראו פון ניו־יאָרק.

די אורזאכע פאר זיין רעזיגנאציע ווערט ניט אנגעגעבען.

מאָנישעוויטץ פרישע פונטיגע באקסעס — מצה, מצה מעהל, מצה פארפעל. צו באקומען ביי אלע גראסערס און דיליערס.

פאטער ערמארדעט פון פאנראמשטשיקעס מוטער

בעשטארבען פון הונגער קומט 9 יאָהריגער יתום אליין נאך טאראנטא

גיין יאָהריגער יתום פאהרט אליין פון רוסלאנד נאָך קענעדע. — האָט זיך פיעל אנגעליטען אין זיין לעבען.

מיט דער שיף „עמפרעס אף סקאטלאנד״, וועלכע איז שבת אנגעקומען אין קוויבעק איז אנגעקומען דער גיין יאָהריגער יתום הערשעל וויסבערג פון אומאן, קיעווער גובערניע.

די גאנצע וועג פון רוסלאנד ביז טאראנטא איז דער גיין יאָהריגער געווען אונטער דער אויפזיכט פון ד׳ר ס. פי. אר. בעאמטע, וועלכע האבען איהם דירעקט איבערגעגעבען אין די הענט פון יצחק קאופמאן דאָ אין טאראנטא.

די נעשיכטע פונ׳ם 9 יאָהריגען יתום איז זעהר א פאטעטישע. זיין פאָטער איז ערמארדעט געווארען אין א פאגראם נאָכדעם ווי ער איז געקומען פון מלחמה אהיים א פארוואונדעטער. דאָס איז געווען אין 1917, דאן איז הערשעל׳ן ניט מעהר אלט געווען ווי איין יאָהר. ער האָט נאָך דאן זיין טראגעדיע ניט געפיהלט.

צוויי יאָהר האָט זיך זיין מוטער געמאטעלט מיט איהם, ביז זי איז אין 1919 געשטארבען פון הונגער, און דער דריי יאָהריגער יתום איז געבליבען איין אליין אויף דער גרויסער וועלט, ניט באגרייפענדיג זיין אויסערגעוועהנליכע טראגעדיע.

צרות לערנען אבער שנעל אויס. ער האָט זיך געוואָלגערט, פריינט און באקאנטע האבען איהם ערצויגען, ביז ד׳ר קאופמאן פון טאראנטא האָט זיך ווענען דעם דערוואוסט און האָט נאָך איהם געשיקט.

נעכטען איז ער אנגעקומען אינ׳ם הינען יוניאָן סטייש. „אין די באקאנטע האבען איהם איבערגעגעבען צו קאפ׳ס מאנען. האפענטליך, אז דער יונגער יתום וועלכער האָט זיך שוין אזוי פיעל אנגעליטען וועט דאָ געפינען א מקום מנוחה.

פראנצויזישער פרעזידענט, עהרען מיטגליעד פון פאלעסטינא קאמיסיע

פאריז, נאָוועמבער, 23, (איטא). דער פראנצויזישער פרעזידענט האָט היינט אויפגענומען פערדינאנד קארפאס דעם דירעקטאָר פון קרן היסוד אין פראנקרייך.

דער פרעזידענט האָט איהם ערקלערט, אז פראנקרייך איז אין פולער סימפאטיע מיט דער ציוניסטישער באוועגונג, און אז ער איז צופריעדען צו זיין דער עהרען־פרעזידענט פון דער פאלעסטינא קאָמיטעט אין פראנקרייך, וועלכע האָט זיך ניט לאנג צוריק געגרונדעט.

פראנקרייך, האָט דער פרעזידענט פארזיכערט, וועט שטוצען די אידישע נאציאָנאלע היים אין פאלעסטינא.

מיליאָנערסקע מערדער פארמשפט צו שטארבען אויפ׳ן עלעקטרישען שטוהל

נוארק, ניו דזש. נאָוועמבער, 23. הערסאָן וו. נאָעל, דער זוהן פונ׳ם נו־יאָרקער מיליאָנערסקען לאָיער, וועלכער איז לעצטע וואָך פון א דזשורי געפונען געווארען שולדיג אין קידנעפען די 6 יאָהריגע טעדי דייל, און אין ערבאר דען דעם נעגער רייגנאלד פיערס, איז היינט פונ׳ם ריכטער פארמשפט געווארען צו שטארבען אויפ׳ן עלעקטרישען שטוהל אין דער וואָך פונ׳ם 10־טען יאנואר.

נאָעל׳ס פארטידיגונג איז געווען, אז ער איז ניט בייס זינען, און ער איז באמת שוין געווען עטליכע מאָהל אין א משוגעס הויז, פון וואנען מען האָט ערזען דעם 1־טען דעצעמבער, וועט ער ווידער באגאנען.

נאָעל׳ס פארטידיגער וועלען אפעלירען אויף דער ענטשיידונג צו א הער־כערען געריכט, אויפ׳ן זעלבען גרונט אז דער פארמשפט׳ער איז נאָך יעצט אויך ניט ביים קלאָהרען פארשטאנד.

דייטשער קאבינעט וועט רעזיגנירען

בערלין, נאָוועמבער, 23. קאנצלער לוטהער האָט היינט באשטימט אנאנסירט אין דייטשטאג, אז ווען ער ערשיינען א קופאן וואס וועט האבען פאר אייך א גערעט. לעזט מארגען די איינצעלהייטען דעם.

פראנצויזישער אויפשטאנד אין דראָז

אין דער שלאַכט אין דראָז האָבען פון פיר טויזענט אנגעקומען אין אלעפ׳ן אין אלעפ׳ן אין אלעפ׳ן